

SLUTTRAPPORT

Kortfilmen

Min bror Mikael

Film og tv produksjonsselskapet:

sanden:media

i samarbeid med

Norsk Forbund for
Utviklingshemmede

Prosjektnr: 2011/1/0201

Innholdsfortegnelse

Kap	Innhold	Side
1.	Forord	3
2.	Sammendrag	3
3.	Bakgrunn for prosjektet / Målsetting	4
4.	Prosjektgjennomføring / Metode	4
5.	Resultat og resultatvurdering	6
6.	Oppsummering / konklusjon /videre planer	7
7.	Referanser / Litteratur	7
8.	Vedlegg	7

1.0 Forord

Hovedprosjektet er en novellefilm som ble spilt inn sommeren/høsten 2012 og lansert ferdig i 2013. Prosjektet er realisert etter at flere har bidratt til filmen. Det hele startet med en manuskonkurranse i regi av Sørnorsk Filmsenter og Barnefilmfestivalen hvor dette manuset, med Mads Eriksen som forfatter vant førstepremien. Sørnorsk Filmsenter støttet filmen videre økonomisk, og Extrastiftelsen bidro til at prosjektet med film, og en etterbruk av filmen, ble en realitet.

Fra produksjonsleddet er det Livar Hølland og Brita Sørli Jærnes som har hatt hovedansvaret og fra NFU sin side har Tone L. Hammerlund vært hovedansvarlig. I alt har ca 20 personer vært involvert i produksjonen.

Tusen takk til alle som har vært med å bidratt til at filmen kunne bli gjennomført.

2.0 Sammendrag

Min bror Mikael er et filmprosjekt, basert på vinnermanuset fra en landsomfattende manuskonkurranse i regi av Sørnorsk Filmsenter og Barnefilmfestivalen. Mads Eriksen er forfatteren bak manuset og kortfilmen ble presentert første gang på Barnefilmfestivalen april 2013. Etter det har den blitt antatt og vist ved mange festivaler, bla. på Kortfilmfestivalen i Grimstad, BIFF i Bergen, KortKort i Sandnes. Videre blir filmen internasjonalt presentert i 2014.

Filmen beskriver et nært og varmt søskenforhold mellom et brødrepar - Mikael og Joakim – deres ulike virkelighetsforståelse og hvordan de kan handle forskjellig i en gitt presset situasjon. Brorskapet og lojaliteten til hverandre settes på prøve. Mikael – storebror - handler ikke helt som lillebror Joakim, som har Downs syndrom, forventer. Vennskapet blir satt på prøve.

Denne kombinasjonen av å lage en novelle/kortfilm som hadde et høyt kunstnerisk nivå og samtidig skulle være en film som kunne få betydning innholdsmessig, var viktig for oss. Mange lager kortfilmer bare som eksperimenter for filmuttrykk, det har ikke vært fokus hos oss. Derfor har vi tidlig i utviklingsfasen tenkt hvilke arenaer som filmen kan bidra på. Skoleverket er en slik arena som vi så var viktig å få til en aktivitet knyttet til.

Vi har i 2013 vært på turnè med filmen i regi av Den kulturelle skolesekken. Dette fortsetter vi med i 2014 og skal i løpet av våren ha besøkt de aller fleste 8.klassinger i Vest-Agder. Dette ønsker vi å videreutvikle til andre fylker.

3.0 Bakgrunn for prosjektet

Det hele startet med at Mads Eriksen deltok i en landsomfattende manuskonkurranse i regi av Sørnorsk Filmsenter og Barnefilmfestivalen. Han vant førsteprisen og vi innledet en dialog med han i forhold til det å produsere en ferdig film. Vi syntes at filmen berørte en tematikk som vi gjerne ville bringe fram. I tillegg var Mads et stort og nytt forfattertalent som gjorde det ekstra interessant å få realisert dette.

Film og tv produksjonsselskapet Sanden Media AS er den produserende part av filmen i et samarbeid med Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU). Filmen beskriver et nært og varmt søskenforhold mellom et brødrepår - Mikael og Joakim – deres ulike virkelighetsforståelse og hvordan de kan handle forskjellig i en gitt presset situasjon. Brorskapet og lojaliteten til hverandre settes på prøve. Mikael – storebror - handler ikke helt som lillebror Joakim, som har Downs syndrom, forventer. Vennskapet blir satt på prøve.

Denne kombinasjonen av å lage en novelle/kortfilm som hadde et høyt kunstnerisk nivå og samtidig skulle være en film som kunne få betydning innholdsmessig, var viktig for oss. Mange lager kortfilmer som eksperimenter for filmuttrykk, det har ikke vært fokus hos oss. Derfor har vi tidlig i utviklingsfasen tenkt hvilke arenaer som filmen kan bidra på. Skoleverket er en slik arena som vi så var viktig å få til en aktivitet knyttet til.

NFU er en medlemsbasert uavhengig interesse- og menneskerettighetsorganisasjon for og av mennesker med utviklingshemning, deres familier og andre som er opptatt av utviklingshemmedes livssituasjon. NFU arbeider for et samfunn for alle, et samfunn der alle er inkludert ut fra sine forutsetninger. Organisasjonen er opptatt av at personer med utviklingshemning kan delta ut fra sine forutsetninger på de samme samfunnsarenaer som andre innbyggere.

Mennesker med utviklingshemning har den samme verdi, de samme grunnleggende behov og rettigheter som et hvert annet menneske. NFU synes dette er en viktig film fordi den er med på å synliggjøre at mennesker med utviklingshemning har følelser på linje med alle andre mennesker. Dessuten utfordrer filmen oss til refleksjon rundt til holdninger/ fordommer overfor mennesker som ikke er helt som alle andre.

NFU har god erfaring med bruk av film mediet for å fremme deres målsetting. Filmens intensjoner er å skape debatt, og stimulere til økt bevissthet nettopp rundt det viktige begrepet *Menneskeverd*.

Målsettingen med filmen er som nevnt å sette fokus på *menneskeverd*, og bruke fortellingen til å bygge opp under NFU's målsettinger nevnt over, og nå ut bredt med tanke på distribusjon og bruksområder.

Ved å bruke film mediet kan man på en helt annen måte enn ved bruk av forlesninger og skriftlig materialet nå frem med sitt budskap. Man kan spille på følelser uten å virke påtrengende, og film har et form språk som alle kan relatere til, uavhengig av alder, kjønn, kulturell bakgrunn og sist men ikke minst: Film har i seg en egenskap til også å treffe dem som er annerledes.

4.0 Prosjektgjennomføring / Metode

Filmens hovedinnhold og utfordringer

Barn, mennesker med utviklingshemning, mennesker med ulike særtrekk, outsiders, har alle unike egenskaper, perspektiver, følsomhet og forståelse av seg selv og sine omgivelser. Dette perspektivet har inspirert mange historiefortellere gjennom tidene.

Filmens budskap og tematikk:

”Denne filmen handler om erkjennelsen av at man trenger hverandre og ikke skal skamme seg over hverandres svakheter. På den måten blir filmen en kjærlighetserklæring til de som er annerledes. Hvor den ene har Downs og den andre er ”normal.” Det er Joakim med Downs som lærer sin bror Mikael til å se hvor sterke bånd det er mellom dem. Det er som om brødrene denne ettermiddagen erkjenner at ingen og ingenting i verden skal ødelegge deres vennskap. Mikael innser hvor lite som skal til før han svikter sin bror, han ser skjørheten og sin egen svakhet, og det er Joakim som lærer ham å se styrken i deres vennskap.”

Fortellerperspektiv:

Dette er, som sagt, en historie fortalt gjennom en ung gutt (Joakim) som har Downs. Det er hans blikk og verdensforståelse som legges til grunn for fortellingen. På den måten så blir det en naiv fremstilling. Men *naiv* betyr ikke at Joakims blikk er enkelt eller unyansert. Joakim har en genuin innsikt og nærhet til det som er viktig i livet. - Nemlig nødvendigheten av ærlighet, lojalitet og kjærlighet. Det er Joakim med Downs som ser at broren er på vei til å miste denne innsikten, som ser at han er på vei til å miste sin brors vennskap. Dette gjør ham utrygg og redd. Det er dette blikket, denne følelsen filmen skal formidle.

Fortellerteknikk:

Filmene beveger seg i et karakterdrevent, nært og realistisk univers. Hvor Joakim med Downs er fortellerperspektivet. Karakterene og skuespillet har fått plass og det er lagt vekt på at det skal være et dempet tempo både hva angår kameraføring, klipp og lyd.

De tette utsnittene avløses av store, nærmest episke tablåer av karakterene i landskapet, for å understreke det tidløse og universelle i fortellingen. Billedkomposisjoner vil være klassiske og klippen vil gjøres på kontinuitet. Virkemidler som enkle forsiktige jump cuts og kamera kjøring vil i nøkkelscener brukes for å underbygge dramatikken og karakterenes følelser.

Filmens utfordringer:

Det at hovedrollen i filmen ble spilt av en ung gutt med Downs, uten skuespillererfaring, førte til noen ekstra utfordringer i produksjonsfasen. Skuespilleren, Øystein Kostøl, hadde ikke så lett for å lære seg replikkene på forhånd, derfor måtte mye av dialogen improviseres fram, eller man måtte filme i veldig korte sekvenser. Tålmodighet var også en større utfordring i forhold til å jobbe med Øystein, men etter hvert som crewet lærte ham bedre og bedre å kjenne, klarte man lettere å

kommunisere med Øystein slik at han forsto hva som ble forventet av ham. P.g.a. disse utfordringene ble det lagt inn 1-2 ekstra opptaksdag i planleggingen av prosjektet, og det fungerte bra!

Praktisk gjennomføring

Filmen hadde sin innspillingsperiode august/september i 2012 og ble gjennom høsten og vinteren bearbeidet og ferdig mikset til lansering i mars 2013. Premierer var ved Barnefilmfestivalen april 2013.

Sanden Media har hatt hovedansvaret for filmen og den er produsert med en stab på ca 20 personer i ulike fagfunksjoner.

5.0 Resultater og resultatvurdering

Filmen har oppnådd følgende resultat så langt:

Offentlige visningen / Festivaler:

- Barnefilmfestivalen
- Kortfilmfestivalen i Grimstad
- BIFF, Bergen
- KortKort Sandnes
- Minimalen, Trondheim
- Nordisk Panorama, Malmø
- Interfilm, Berlin - distribusjonsavtale inngått med dem.

DVD

- Filmen er trykket opp på DVD
- NFU har fått 300 filmer som er distribuert til sitt kontaktnett

Den kulturelle skolesekken

- November 2013 har vi besøkt 8 klasser gjennom Den Kulturelle Skolesekken. I løpet av våren 2014 blir resten av 8.klassingene i Vest-Agder besøkt.

6.0 Oppsummering/Konklusjon/Videre planer

Vi har oppnådd mange av resultatene vi satte oss fore fra starten. I og med at det er en ferdig film som er resultatet i prosjektet, vil det være avhengig av at vi fortsatt finner bruksområder for den og gjør den aktuell. Videre mener vi at filmen har en lang levetid og vi vil fortsette å arbeide med bruksområder for den på følgende måter:

- Skoleverket hvor vi prøver å få den ut til flere fylker via Den kulturelle skolesekken.
- Oppnå visning på NRK.
- Sammen med Interfilm få filmen ut internasjonalt

7.0 Referanser / Litteratur

- Manus for filmen forfatter Mads Eriksen

8.0 Vedlegg

- DVD med filmen (sendes separat)
- Rapport Den kulturelle skolesekken

Vedlegg: Rapport Den Kulturelle kulturelle skolesekken.

Min bror, Mikael

i Den Kulturelle Skolesekken, Vest-Agder 2013/14

18. – 29.11. 2013 ble første del av en turné rundt i alle 8. klasser i Vest Agder (utenom Kristiansand) gjennomført.

Opplegget besto i at undertegnede besøkte skolene, og hadde en skoletime i alle klassene på 8.trinn. Timene ble lagt opp slik:

- Kort innledning om meg selv og filmen 2 – 3 min.
 - Liten introfilm med innledning fra regissøren 30 sek.
 - Filmvisning 16 min.
 - Innholdsanalyse av filmen sammen med elevene ca 15 min
 - Kort film med oppsummering av regissør 30 sek.
- Hvis det var ekstra tid:
- Gjennomgang av praktiske ting knyttet til filmproduksjon, spørsmål og lignende.

Den praktiske gjennomføringen på skolene fungerte stort sett bra. De fleste hadde prosjektor og lerret i klasserommet. Noen steder benyttet vi egne filmrom. Jevnt over var nivået på lyd og bilde tilfredsstillende. I noen tilfeller var det litt utfordrende, særlig i forhold til lysavskjerming, men dette var heldigvis unntaksvis. De fleste steder fungerte teknikken utmerket!

Det viste seg at det var stor variasjon i hvor mye tid jeg hadde til rådighet. Skoletimen varierte fra 40-60 minutter, og det gjorde selvsagt utslag i forhold til gjennomgangen av filmen etterpå. I noen klasser rakk jeg bare en kjapp gjennomgang, mens jeg i andre klasser måtte spe på med å snakke om praktiske ting knyttet til selve produksjonen i slutten av timen. Begge deler fungerte egentlig godt. Jeg opplevde noen ganger at jeg fikk lite tid i forhold til det jeg ønsket, men jeg så også at det i de fleste klassene var en grense for hvor lenge de hadde tålmodighet til å diskutere filmen, og de var generelt veldig interessert i å høre om hvordan filmen ble laget, så da passet det bra å snakke om det i noen minutter på slutten av timen.

Klassene var som forventet også veldig forskjellige. Jeg var innom i 28 klasser, og kun i 2 av dem opplevde jeg at det var dårlig disiplin og vanskelig å få i gang diskusjon av den grunn. Utover disse to klassene opplevde jeg klasser som var ”snille”, men veldig stille, hvor bare et par stykker deltok i samtalen etterpå, men i de fleste klassene fikk vi en veldig fin diskusjon hvor opp mot halve klassen var engasjert, svarte på spørsmål og kom med innspill. Jeg var også i et par klasser hvor det var et ekstremt høyt engasjement, og hvor 60 minutter opplevdes for kort!

Jeg gjennomførte innholdsanalysen ved at jeg gikk gjennom hovedpunkter i filmen, og lot elevene svare på enkle spørsmål som for eksempel:

- Hvordan er det der de to brødrene bor?
- Hvordan er forholdet mellom dem?

Etter hvert fikk de reflektere rundt de valgene som ble tatt av hovedpersonene i filmen, som for eksempel:

- Hvorfor reagerer Mikael sånn som han gjør inne i hytta?
- Kan vi forstå at han gjør det?
- Gjør vi noen ganger noe dumt for å oppnå status hos de riktige personene?
- Hvem hadde ansvaret for at Mikael gjorde det han gjorde
- Osv.

Jeg var på forhånd litt usikker på om 8.klassinger ville være modne nok til å reflektere rundt slike spørsmål. Slik jeg opplevde det, så er de som regel det. Det er imidlertid ikke lett for dem å være personlige om tema, og i noen klasser virket, ikke overraskende, særlig guttene litt umodne. Det ga seg utslag i at de "fniste" og lo av Joakim og hans annerledeshet under filmvisningen. Etter å ha erfart dette i enkelte klasser, valgte jeg å ta tyren ved hornene, og tok tak i denne problematikken før filmen startet. Da snakket jeg om respekt, og forberedte dem litt på at hovedpersonen hadde Downs. Det fungerte veldig bra og førte til at det var ro rundt visningene i alle klassene. Hvorvidt 8.klassingene rekker opp hånden og tør å reflektere rundt de spørsmålene vi kom inn på, handler i stor grad om trygghet og klima i klassen. Her opplevde jeg alt mulig, men jevnt over var elevene mer åpne og reflekterte enn jeg hadde forventet!

Det som engasjerte elevene mest var nok spørsmål knyttet til klimakset i filmen, hvor Mikael slår Joakim med hammeren. Noen viste tydelig med kroppsspråket at de opplevde denne scenen ubehagelig. Etterpå var de opptatt av om han ble slått på ekte og om den fremmede gutten røykte på ekte... Generelt var det stor enighet om at Mikael gikk langt over streken, da han slo sin bror. Da vi pratet om hvorfor han gjorde det, forsto de at han følte seg presset og provosert av den fremmede gutten. Noen mente nok at både Joakim og den fremmede gutten hadde bidratt til at Mikael slo, men det var stor enighet i at det var Mikael selv som hadde ansvaret for sin egen handling.

Generelt var ikke hovedfokus i samtalen at Joakim hadde Downs. Jeg ønsket at temaet i filmen skulle oppleves som mer allmenngyldig enn knyttet til et spesifikt syndrom. Men i noen klasser var det elever som hadde kjennskap til barn med Downs, og der kunne også det bli et tema. Flere lurte på om skuespilleren hadde Downs på ekte, og var imponert over hans skuespillerevner!

Elevene ga uttrykk for at filmen var fin, litt trist, noen sa litt rar, og noen sa spennende, og generelt vil jeg si at de var veldig oppmerksomme, både under filmen og samtalen etterpå.

Tilbakemeldingene jeg fikk fra lærerne var også positive. De ga uttrykk for at de synes kvaliteten på filmen var bra, at den tok opp tema som er relevant for elevene og at diskusjonen i etterkant av filmen fungerte godt.

Alt i alt er jeg også godt fornøyd med første del av turnéen og ser fram til to nye uker i vestre del av Vest-Agder i april 2014.

Brita Sørli Jærnes, Produsent på "Min bror Mikael"